
gomatIlaharI with Hindi and English Translation

गोमतीलहारी भाषा टीका सहित

Document Information

Text title : gomatIlaharI (bhASHATIkAsahita) with Hindi and English translation

File name : gomatIlaharIbhASHATIkAsahita.itx

Category : devii, nadI, devI, laharI

Location : doc_devii

Transliterated by : Mandar Mali aryavrutta at gmail.com

Proofread by : Mandar Mali, Preeti N Bhandare

Translated by : English Preeti N Bhandare pnbhandare at gmail.com

Latest update : November 27, 2021

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

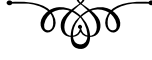
Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

November 22, 2022

sanskritdocuments.org

గోమతీలహరీ భాషా టీకా సహిత

శ్రీగణాధిపతయే నమః ।

అయే మాతగోమత్యమలజలధారే తవ గుణా-
నలం వక్త్రం నేశః కథమపి చ శేషః శతముఖః ।
హరో వైషా యత్ర స్ఫురతి నవగంగామృతలతా
తదా కోఽహం మోహం గత ఇహ సమర్థస్తవ నుతౌ ॥ ౧॥

టీకాకారకృతమంజులమ్-

నత్వా సరస్వతీమాద్యాం వాగ్దేవీం సుందరాననామ్ ।
భావావలంబునీ టీకాం కుర్వే భాషామిద స్తుతౌ ॥ ౧॥

హే అమల జలధారవాలీ గోమతి ! తుష్టారే గుణోం కో హజార ముఖవాలే శేష బౌర జిన శివజీ కే మస్తక పర అమృతలతా గంగా బహ రహీ హై యహ మహాదేవజీ భీ నహీం కహనే కో సమర్థ హైం, తో మోహ కో ప్రాప్త మై కౌన హూం కి తుష్టారీ స్తుతి కరనే కో సమర్థ హోఃః ।

Salutations to ganAdhipataye

Hey, crystalline water currents of the Gomati river! Even the thousand mouths of Shesha (a serpent) held by Shiva, are not enough to sing the praises of your many qualities. When Mahadeva, with the nectar-like waters of the Ganges flowing from the locks of His (Lord Shiva's) hair, is unable to voice your greatness then what about me who is bewitched by illusion. .. 1 ..

Commentator's propitiation

Before beginning this linguistic emotional commentary on the praises, the commentator bows to Saraswati and Vagdevi while taking their beautiful names. .. 1 ..

అహో మాతర్గోమత్యమలజలసమ్భారవిలస-
త్తనుస్పర్శాదర్శప్రహతఖలజమ్బాలనికరే ।
పునీషే సంసారం శమనశవసానం శమయసి
మనశ్చైన్ద్రం దేవి త్వమిహ సతతం శక్కితయసి ॥ ౨॥

హే మాతః గోమతి ! నిర్మల జలభార సే శోభిత శరీర కే స్పర్శ అథవా దేఖనే సే దుష్ట
పాపసమూహా కే నాశ కరనేవాలీ తుష్టిం ఇస సంసార కో పవిత్ర కరతీ హో ఔర యమరాజ
కే మార్గ కో రోకకర నిరస్తర ఇన్ద్ర కే మన కో శంకిత కరతీ హో |

Hey, Mother Gomati! With the sacred waters adorning your body, just a glimpse or touch is sufficient to destroy great quantities of sin, you indeed purify this world. You stop Yamaraj, the lord of death, in his tracks and constantly create doubt in the mind of Indra, the lord of devas. .. 2 ..

అలం గంగా సజ్గాద్విలులితతరంగా స్మరరిపో-

రపామీశః సాక్షాదఖిలజగదాధారశయనాత్ |

క్షయే కల్యాషానామిహ తు మహిమా కోఽపి భవతీ

మనాలమ్భఃశమ్భోఽస్తవననికురమ్భః ప్రథయతి || 3 ||

మహాదేవ కే సంగ సే చంచల తరంగవాలీ గంగా ఔర జగదాధార విష్ణు కే శయన కరనే
సే సముద్ర పాప నాశ కరనే మేం సమర్థ హై కింతు హే గోమతి ! ఆప మేం బినా ఆలంబ
కల్యాణయుక్త జినకీ స్తుతి నహిం హై ఐసీ కోఈ మహిమా ఆపకో విశ్వ మేం ప్రసిద్ధ కర
రహీ హై |

The quivering tides of the river Ganga that accompany Mahadeva, and the ocean upon which Vishnu, the supporter of the Universe, rests - both are fully capable of destroying sins. But, hey Gomati, you without hesitation show your compassion and there are no words fit for paying tribute to you, yet your greatness is well-known in the whole world. .. 3 ..

అలం క్షోదీయాంసః కలిలకలనే ధూర్జటిజటా

పుటే సంస్థాప్తావప్పుతతరతమస్కాః కథమపి |

పరం మాతగోమత్యగతిశమనగ్రాసపతితా-

నహం జానే ద్రాఘీయస ఇహ పునానైవ భవతీ || ౪ ||

పాప కరనే మేం అతిక్షుద్ర పాపీ మహాదేవజీ కే జటాపుటస్థ గంగా మేం స్నాన కరనే సే
కథంచిత నిష్కాప హో పరస్తు హే గోమతి అంబ ! జినకీ గతి నహిం హై ఔర యమరాజ
కే గ్రాస మేం గిరే హైం అథవా యమరాజ కే గ్రాసభూత జో బడే-బడే పతిత హైం ఉనకో
మేం జానతా హూఁ తుష్టిం పవిత్ర కరనేవాలీ ఇస సంసార మేం హో |

Even though the sins committed by the basest sinners are washed away by bathing in the flowing water of the river Ganga from Mahadeva's tresses, but, hey Gomati Ambe, I know

that you are the only one in this world who sanctifies sinners by mere sight, all the more so for those that have no escape from Yamraj's devouring grasp and, also save the most fallen sinner from being held hostage by Yamaraj. .. 4 ..

నదీనం కా దీనా విషమశరసంక్షాతకృశితా
 నదీ నస్తీనేన క్షణవిహితవినాపి న గతా ।
 త్వమేవైకాముద్రా కుహకవధకే పుణ్యసలిలా
 జనుర్బన్ధాసన్ధే చరసి శుచి బ్రహ్మవ్రతమిహ ॥ ౫॥

కామదేవ కే విషమ బాణోం కే సమూహ సే జరరీభూత క్షణ భర మహాదేవ కే విఘ్న కరనే పర భీ కౌన ఐసీ నదీ హై జో స్వపతి సముద్ర మేం న పహుచీ, కింతు హే పాపనాశిని ! కర్మబీజోం మేం అవిశ్వాసిని అర్థాత్ మోక్షపదే ! ముద్రాభూతా తుష్టి ఏక శుచి బ్రహ్మవ్రత కో ఆజ భీ కర రహీ హో ।

Mahadeva was shaken by the group of ensnaring arrows shot by Kamadeva, the lord of love, but with His (Mahadeva's) power in a moment destroyed Kamadeva. And every river of her own accord reaches the ocean, but, hey destroyer of sins, you are the only chaste and holy one who presently holds the seal of authority to provide liberation from the distrustful seeds of karma. .. 5 ..

త్వమేవామ్భ బ్రహ్మప్రథితకరకోత్పత్తిసుభగే
 విరాజన్తి లోకే క్షపితకలిశోకే భగవతీ ।
 వియద్మక్ష్ణానక్లద్విషదమలసక్లాదిహ తు యా
 పరా నాద్యా సేయం ప్రభవతి హిమాదేస్తటతలాత్ ॥ ౬॥

బ్రహ్మ కే ప్రసిద్ధ కమణ్ణలు నే ఉత్పత్తి కే కారణ మనోహర ఔర కలికాల కే శోక నారా కరనేవాలీ సౌందర్య సే విరాజమాన ఆకాశగంగా తుష్టి హో ఔర మహాదేవజీ కా సంబంధ హై జననే ఐసీ హిమాలయ సే జో నికలతీ హై సో దూసరీ హై ఆది గంగా గోమతీ హీ హై । అథవా వహ పరా ఉత్తమా నహీం హై ఔర ఆది కీ నహీం హై ।

You are enchanting because you originated from Brahma's famous sacred pot, you dispel grief in the dark times of Kaliyuga, you are the one endowed with beauty of the celestial Ganges. The Ganges in relation to Mahadeva, of whom the Himalaya is the source, is different; you are none other than that initial celestial Ganges, Gomati. Neither is she (Mahadeva's Ganges) the absolute best nor the beginning source. .. 6 ..

బృహత్తీరే సన్తో జరరపితరే ప్రాక్తనశుభా

దలం యాతే నీరే కిమపి శయితోద్బుద్ధసదృశాః ।

కరస్థం బ్రహ్మాణ్డం క్షణమిహ తవామ్భుః స్తుతిపరాః

నీరీక్షన్తో యాన్తి స్థిరపదమథావృత్తిరహితాః ॥ ౭॥

హే గోమతి ! విఫల తట పర రాగద్వేషాదిశూన్య జన ప్రాక్తనశుభ నే తుష్టారే నీర కో పేటరూపీ పేతార మేం పడఁనే నే కుభ సోకర జాగే నే హోకర తుష్టారే జల కీ స్తుతి కరతే ఔర బ్రహ్మాండ కో కరస్థ దేఖతే హువి పునః ఆవాగమనరహిత మోక్షపద కో ప్రాప్త హోతే హైం ।

Hey Gomati! On the ample dual shores of love and hatred, the people who precede to hold your holy waters by cupping their palms nullify their contrasting dualities and somewhat awakening from their sleepy state begin singing praises of your waters. Beholding the Universe in their palms, thus, they again and again return to the path to salvation avoiding the stream of the relentlessly hampering traffic of emotions. .. 7 ..

కీరీటం తైరీటం లఘయతి కృపీదేన రచయన్

మృదా భాలే పుణ్ణం జనని తవ జానన్నపి జనః ।

యమాలోక్య భ్రాన్తా శమనపురతః కింకరగణా

అలక్ష్య వేపన్తే త్రిభువనమహారాజభవనే ॥ ౯॥

హే మాతః గోమతి ! జాననేవాలా మనుష్య ఇన సంసార మేం తుష్టారే జల నే మృత్తికా కా పుండూ భాల మేం బనాకర సువర్ణ కే కీరీట కో లఘు సమర్ఘతా హై జిన పుండూ కో దేఖకర భ్రాంత యమరాజ కే కింకరగణ యమరాజ నే ఛిపకర త్రిభువన మహారాజ కే భవన మేం భీ కాంపా కరతే హైం ।

Hey mother Gomati! Knowledgeable people of this world take water from your river and mix with soil to draw a spearhead mark on their forehead; they believe a golden crown to be inferior to this. The demonic assistants of a perplexed Yamaraj, abscond on seeing this sign and find themselves trembling in the abode of Tribhuvan maharaja, the lord of the three worlds. .. 9 ..

ధ్రువం శంస్తా కశ్చిన్నిఖిలసికతాగూఢ కణికా-

స్రవస్యగ్రేగూస్తే భవతు నతు మాతః కథమపి ।

గుణాగారం స్తోతుం తలినపులినే మాహినమలం

జలం దేవో వాచామపి చ విభురాచారనిరతః ॥ ౧౦॥

నిశ్చయ కరకే హే మాతః ! కోఈ భీ స్తోతా సంపూర్ణ బాలూ కో ఛిపీ హుఈ కణికాఓం కీ స్తుతి కరనే మేం అగ్రగామీ హో, కిస్తు హే పవిత్ర తటవాలీ గోమతి ! గుణోం కే ఆగార పూజ్య తుష్టారే జలోం కో ఆచారనిరత బృహస్పతి భీ స్తుతి కరనే కో కిసీ తరహా భీ నహీం సమర్థ హో సకతే ।

Any admirer making a resolution, hey mother, to become a frontrunner in complimenting you falls short because the compliments are just like hidden grains of sand in an entire stretch of sandy shores – that is a few in countless. Likewise, hey holy shored Gomati, the innumerable worship-worthy qualities of your waters cannot in any way completely be praised by the auspicious preceptor of Gods, Brihaspati too. .. 10 ..

న కే కే తే తీరే సులభవిభవా వారిపథికీం

మనోఽభీష్టిం లభ్యా మమ తు పునరేషా బలవతీ ।

తమః పారావారాత్సరధుని దరిద్రౌఘదమని

ప్రకుర్వీథాః పారం సదయకరమాలమ్బ్య జనని ॥ ౧౦॥

హే సురధుని ! కౌన కౌన నహీం జలమార్గ సే ఆఈ హుఈ మనోరథ కో పాకర తుష్టారే తట పర సులభ విభవ హుప, పరస్తు మేరీ తో యహీ అభిలాషా అతి బలవతీ హై కీ హే దరిద్రసమూహనాశిని, మాతః ! దుఃఖపారావార సే దయాపూర్వక హాథ పకడకర పార కర దో ।

Hey melodious sounding river, there is no one who does not get fulfillment of their wishes after gaining your magnanimous favor when they wade through your waters! Hence, with deep longing I beseech you, hey remover of dire distress, please mercifully hold my hand and fetch me to your hallowed banks by helping me get across this grief-stricken existence. .. 11 ..

సదైవ త్వత్తీరే నిభృత నివసన్తం జనమిమం

త్వదాధారం జానన్త్యపి చ నిభృతిం యాస్యసి యది ।

నిరాలమ్బ్యః పన్థాః శరణభరణే కిం చ జనని

ప్రథావిశ్వాసస్య స్థలతి నితరాం దేవనివహే ॥ ౧౧॥

సదైవ తుష్టారే తట పర ఏకాన్త మేం బసతే హుప ఇస జన కో జో కి కేవల తుష్టారే హీ ఆశ్రమ హై జానతీ హుఈ భీ జో చుప హో జాఓగీ, తో హే జనని ! శరణాగత కే రక్షా కరనే కా మార్గ నిరాలంబ హో జాయేగా ఔర దేవతాఓం కే సమూహా మేం విశ్వాస కీ ప్రథా అత్యన్త గిర జాయగీ ।

I, like many others, always sit alone to enjoy the solitude on your banks, though proffering nothing in return - like a bloodsucking leech, and yet knowing this you continue, hey mother, to silently render protection to all of us who surrender unto you and show us the path to be liberated. And if the group of Gods behave in the same manner as me, their credibility will fall immensely. .. 12 ..

సముల్లఙ్ఘ్యోద్వన్ధం యమగృహవిశాలార్గలమివ
 స్వనన్త్యః సద్ధోరం విజయమివ లభ్యా ధవలితైః ।
 పయః పూరాకారైః స్మితమివ దధత్యః పతదపాం
 సమూహైః పూతాస్తే జనని విజయంతాం లహరయః ॥ ౧౩॥

యమరాజరాజ కే భవన కే విశాల అర్గలా కీ భాంతి బన్ధా కో లాంఘ కర విజయ కో ఐసా ప్రాప్త ఘనఘోర శబ్ద కరతీ హుళుకు దుగ్ధ కే సమాన ఆకారవాలే స్వచ్ఛ జలసమూహ సే మంద హాస కో కరనేవాలీ పవిత్ర మాతః ! తుమ్హారీ లహరేం సర్వోత్కర్షణాలిసీ హై ।

In the abode of Yamaraj, the huge chains binding devotees fall away at the loud roar of your translucent clear waters and you allow the devotees to victoriously crossover the borders of hell while displaying your slight smile, O holy mother, no wonder your waves are most excellent and humbling. .. 13 ..

ప్రహారం పాపానామనవమవిహారం ఊతిరుహం
 సమాహారం శుద్ధేః రుచిరమతిహారం తనజుషామ్ ।
 పరీహారం వ్యాధేరపి చ నవనీహారమురసాం
 పయో వన్దే మాతస్తవ కలిలసంహారకమలమ్ ॥ ౧౪॥

పాపాం కే నాశక వృక్షాది కే లిప ఉత్తమ విహారరూప ఔర శుద్ధియోం కా సమూహ మాణియోం కీ రుచిర బుద్ధి కా హారస్వరూప వ్యాధి కా నివారక సంతప్త హృదయ కే లియే నీహార కే సదృశ సమస్త కలిలవినాశక హే మాతః ! తుమ్హారే జల కీ వన్దనా కరతా హూఁ ।

Destroying a thicket of sins is an absolute pleasure trip for you, the assortment of gems of splendorous intellect at your disposal slash all the impenetrable vines of wasting ailments and with a misty spray of your waters soothe the singed and bruised heart, hey mother, I salute your waters. .. 14 ..

సమాయాతపాతస్తరుణతరుణీవృన్దమభితః
 కృతస్నానంనీరం కలయతి తవామ్భ ఉణమిహ ।

చలన్నీలాలీలా లలితతరలవ్యోమముదిర-

ద్యుతిగ్రామస్ఫారస్ఫురదురువిడౌజోధనురుచిః || ౧౫ ||

ప్రాతఃకాల ఆప హుప తరుణ తరుణియోం కా సమూహ స్నాన కిప హుప తుమ్హారే నీర కో హే అమ్బు ! క్షణ కాల కే లియే చలాయమాన హై నీల వర్ణ కీ జో లీలా ఉసనే లలిత తరల ఆకాశ మేం మేఘాం పర దీప్తిసమూహ సే విపుల స్ఫురతే హుప పూర్ణ ఇన్ద్ర కే ధనుష కీ శోభా కే సదృశ కర దేతా హై ।

A group of young men and women who come to bathe in your flowing waters at dawn are inspired momentarily by the elegant, illustrated art of the brightening blue firmament, the glowing radiance over sailing clouds, and the perfect arc of an enchanting rainbow embellishing the skies. .. 15 ..

పతస్త్రినామూర్ధాత్ కథమపి సమారుహ్య గహనం

జటాజుటం శైవం వికృతపరిపాకాదిహ శుభే ।

త్వదీయానామమ్బు ప్రతతలహరీణామథ చ త-

న్నదీనామోపమ్యం వదతు పశుపాదన్య క ఇహ || ౧౬ ||

కీసీ తరహ గహన శివ కే జటాజుట కో పాకర భీ అశుభ పరిపాక సే ఊపర సే నీచే కో గిరతీ హుఈ అథ చ అధఃపతన కో ప్రాప్త ఉన నదియోం కా ఔర విస్తృత తుమ్హారీ లహరియోం కో పశుప కే అతిరిక్త పార కౌన బరాబరీ కర సకా హై అథ చ శివ కే అతిరిక్త ఔర కౌన కర సకా హై ।

Attaining access to the cleansing waters descending from the bearer - Lord Shiva's hair - the inauspicious full-fledged degenerated and downtrodden persons (the forsaken ill-fated downtrodden persons) are rinsed from top to bottom. Which river can match the force of your waves who are the guardian of all civilians other than, additionally, Lord Shiva himself? .. 16 ..

నిమగ్నానామస్తఃసలిలమసకృత్ కేలికలనా

సమాసక్త్యన్ముక్తప్రవరకవరీ కజ్జాసుదృశామ్ ।

అనున్నేషోన్నేషైః త్రిదశతటిసీ రౌక్మవికచా

సనేవాలామ్భాజదయుతిరిహ విజిగ్యే ముఖమయైః || ౧౭ ||

జల కే భీతర నిమగ్న అర్ధాత్ స్నాన కరతీ హుఈ ఔర వార ౨ ఖేల మేం పాస హోనే సే జినకే కేశపాశ ఖుల గప హైం ఔర జల కే ఊపర తైరతే హైం ఐసీ కమల కే సమాన స్త్రీయోం కే ముఖమయ ఉన్నేష ఔర అనున్నేషోం సే అర్ధాత్ డుబ్బీ లగా కర ముఖోం

కే బాహర-భీతర కరనే సే మన్దాకినీ కే సువర్ణమయ వికసిత సహిత సేవార కే కమలోం కీ శోభా జీతీ జాతీ హై ।

Maidens immerse themselves in your waters while bathing, frolic in the waters, causing their braids to be undone, their tresses floating up on to the surface appear like the blossoming of a lotus. Diving in and emerging from your waters repeatedly, the gently streaming water on their glistening faces give them a golden glow and they can compete for beauty to win along with the full-bloomed lotus that grows in murky waters. .. 17 ..

సముదూప్యతేః సద్మావనతిహరపద్మాశ్రయవపుః

ప్రవాహః సంతానప్రతిభటపరిస్పర్ధినివిడః ।

పయః పూరః శూరస్త్రివిధభవభూతోత్థదలనే

కథం కుర్యామమ్బుస్తవసమహమేకస్తవ శుభే ॥ ౧౮ ॥

సకల సంపత్తియోం కా నివాస అవనతి కే హరనేవాలీ లక్ష్మీ కా భీ ఆశ్రయవాలా శరీర భీ సంతాన కే విఘ్నోం కో నాశ కరనే మేం దర జల జోకి తీనోం తరహా కీ సాంసారిక వ్యాధియోం కే దలనే మేం శూర ఐనే అనేక గుణవాలీ హే శుభే ! మేం అకేలే తుష్టూరీ స్తుతి కేనే కర సకతా హూమ్ ।

The downfall of a person happens due to a deserting Lakshmi, the repository of all kinds of wealth, and who is a resort of safety of our progeny. This ruin is set aside by your streaming waters who also can remove the obstacles faced by our children, while you bravely annihilate the agonies of the three worlds. Hey auspicious One with so many good qualities how can I alone succeed in chanting your many acclaims? .. 18 ..

ధ్రువం వ్యాసజ్గస్తే స్ఫురతి శతశః పూర్ణతటినీ

సమాహారే పారే నిభృతపతితోద్ధారకరణే ।

అహం త్వేవం జానే కలిలకలనాశూన్యమసకృ-

త్తమః పారే కర్తుం జనని జనమేనం ప్రభవతి ॥ ౧౯ ॥

భిషే హుష పాపియోం కే ఉద్ధార కరనే మేం అపార సైకడోం నదియోం కే సమాహార యానే సమూహా కో స్ఫురిత హోనే పర భీ జో తుష్టూరే బహానే కా కారణ హై సో మేం జానతా హూం కి నిశ్చయ కర పాపోం కీ గణనా సే శూన్య అర్థాత్ జనకే దోషోం కీ ఇయతా నహీం హై ఐనే ముర్ఖు పాపీ కే తారనే హేతు హీ యహ తుష్టూరా వ్యాసంగ హై ।

Despite the collection of a hundred rivers with their sparkling waters the covert sinners seek your waters to be raised from their despicable state which I gather is the reason for you to flow. I most certainly know that the count of many sins is nullified to zero. In other words, I am lured towards your waters where my faults, which are countless in number, are redeemed and that nullification seems to be your main obsession and pastime. .. 19 ..

లిఖేదేవ బ్రహ్మ నిపుణమలికే రోషవశతో
 లిపిం దుర్వర్ణాఙ్గాం స్ఫురతు పృతనా ప్రైతపతికీ ।
 అహం త్వేవం శఙ్కానిబిడరతిరఙ్కైఃఽఘనిచయం
 తృణాయ త్వం మన్యే జనని నను జాగర్షి యదిహ ॥ ౨౦॥

రోషవశ బ్రహ్మ మస్తక మేం దుర్వణోం కే అంకోం కో లిఖేం ఔర యమరాజ కీ సేనా మే, మైం తో ఐసీ శంకారూపీ ఘనే ప్రేమ కా రంక హూం కిన్తు పాపసమూహా కో తుణవత్ సమర్ఘ రహా హూం జనసే కి హే జనని ! తుమ ఇన లోక మేం వర్తమాన హో ।

The astute lord Brahma writes furiously on everybody's forehead their numerous faults and based on these writings Yamaraj creates strife for them. I understand my deprived state is due to the existence of my quiver full of faults and fiercely crave for the immense love that you are abounding in, O mother, this is the only reason for your existence in this world. .. 20 ..

కపర్షీ కల్యాణి త్రిదశగిరికోటిప్రతిహతే
 సరిన్నాథే జాతం గరలమలినాకాశమపిబత్ ।
 తతో మాద్యన్ వాహం వృపభమహిహారం శశికలాం
 శిరస్యూరీకుర్వన్నధృత తవ బుద్ధయా గిరినదీమ్ ॥ ౨౧॥

హే కల్యాణి ! మన్దరాచల కీ కోటియోం సే సముద్ర కో మథనే పర భ్రమర కే సమాన కాలా ఉససే హాలాహల నికలా జిసకో శివజీ నే పీ లియా బస తభీ నే ఉన్మాదిత హోకర బైల కో వాహన ఔర సాంపోం కో దార శశికలా కో శిర మేం కియా కిన్పు ఉసీసే తుమ్హారే ధోఖే గంగా కో ధర లియా నహీం తో తుమ్హీ యోగ్య ధీమ్ ।

Hey Kalyani, the poison Halahal – which is blacker than a bumble bee – emerged from the churning of the Mandar mountain in the ocean, it was drunk by Lord Shiva. Intoxicated, thus, he mounted his vehicle Nandi while donning the snakes around him, and the crescent moon on his head. Furthermore, by mistake he bore the Ganga River instead of you who is the more worthy one. .. 21 ..

ధవిత్రీం పాపానాం నిరవధిసవిత్రీం సుఖభువామ్

లచిత్రీం వర్ణానాం కువిధివశభాలే విలసతామ్ ।

పవిత్రీ చిత్తానాం సకలభువనోద్ధర్త్రీ భవతీ

మలం స్తోత్రం శేషోఽప్యయుతముఖభూషోఽపి న శుభే ॥ ౨౨ ॥

పాపాం కో దూర కరనేవాలీ ఔర నిరవధి ముఖ కే కారణోం కోపైదా కరనేవాలీ కుభాగ్యవశ
భాలస్థ కువర్ణోం కీ నాశ కరనేవాలీ మన కో పవిత్ర కరనేవాలీ హే సకల భువన కే ఉద్ధారిణీ
! తుమ్హారీ స్తుతి కరనే కో ౧౦౦౦౦ ముఖభూషణ శేష భీ నమర్థ నహిం హై ।

You are the destroyer of sins, with the manifestation of your infinite mouths you devour
the multitude of unfortunate prickly defects and thereby sanctify the minds, hey savior of
the whole world, even ten thousand honeyed mouths are not sufficient to sing your praises.

.. 22 ..

అలం మస్తైర్యస్త్రైః కృతమపి జపధ్యానవిభి-

వృథాకాయక్లేశస్తపనకిరణైస్తాపనవిధౌ ।

సుఖం రే నిఃశక్కాః భ్రమత భవవీధౌ యదవధి

ప్రభాపూర్ణా తిష్ఠత్యవనితలమధ్యే నృపవతీ ॥ ౨౩ ॥

మంత్ర యంత్ర వ్యర్థ హై జప ధ్యానబలి సే క్యా ? కిన్చ సూర్య కీ కిరణోం సే శరీర సంతాన
కరనా వృథా హై , హే జనో ! నిఃశంక హోకర ముఖ సే సంసారరూపీ వీధీ మేం ఘూమో
అబతక ప్రభాపూర్ణ పృథ్వీతల మేం గోమతీజీ బహతీ హైం ।

Mantra, yantra are useless and what to say about chanting and intense meditation? Likewise,
producing offspring by the benediction of the sun rays is not enough. Hey respected mother
Gomati, without doubt you flow and meander through these maze-like plains of this blessed
earth, all along dissipating the melancholic mirages of this world. .. 23 ..

నిరాధారో ధారాధరిణీ ధరణీ ధూలివిలుత

త్రనుస్త్పష్టా కృష్ణస్తరుణకరణే సైష కృపణః ।

సముద్ధర్త్ర్యాం భర్త్ర్యాం సకలజగతామీశి కథ-

మప్యథోపేక్ష్యో గోమత్యనవరతభవదాశః ప్రణయవాన్ ॥ ౨౪ ॥

హే ధారా కో ధారణ కరనేవాలీ ! నిరాధార ఔర ధరణీ కీ ధూలి సే ధూసరిత శరీరవాలా
జో తృష్టా సే కుష్ట హో రహా హై ఐసా యహా కృపణజన హే పూర్ణ కరుణావాలీ ఈశి !
సబ సంసార కా ఉద్ధార కరనేవాలీ ఆప ద్వారా కైనే ఉపేక్ష్య హో రహా హై జబ కి తుమ్హారీ
ఆశా ఔర ప్రణయవాలా హై ।

Hey donner of the flowing currents! Like the helpless and destitute, whose body are covered with the dust and grime and who has turned dark due to dehydration, such a thirsty person is standing before you. O goddess - brimming with so much kindness, I am hoping, yearning and with the expectation of being revived, rescued, and raised from this world by you. .. 24 ..

దినస్యాన్తే విద్యుజ్జ్వలనప్రతిబిమ్బద్వ్యతిమిషో-
 లసన్నేత్రానన్యక్షణసురపురాలోకవిలసత్ |
 లుఠన్నక్రాచక్రోడ్ధమరవమత్స్యధ్వనితః
 చలద్యాన ధ్వాన ధనితమధివన్దే తవ జలమ్ || ౨౫||

సాయంకాల బిజలియోం కే జలనే సే ప్రతిబిమ్బ దయుతి కే వ్యాజ సే వికసిత ఆనేక నేత్రోం సే ఆనన్దపూర్వక ఆకాశ కే ఆలోకన సే విలసిత ఔర లోటతే హుప గ్రాహసమూహ సే వృద్ధింగత శబ్ద ఔర మత్స్యధ్వనివాలే కిఞ్చ తట పర చలతే హుప మోటర ఆది యానోం కే ధ్యాన సే ధ్వనిత కహ గర్జతే హుప తుష్టూరే జల కో ప్రణామ కరతా హూః |

In the evening, I am greeted by numerous eyes reflecting the light from electric bulbs which mirror the twinkling of the star-spangled joy permeated night sky. And the rising sound of words of returning residents to their homes are like the splashing sounds of fishes I hear walking on your banks. The sound of various automobiles mingles with your roaring water, I salute these gurgling waters. .. 25 ..

తపస్యన్తః సన్తః కతి న గిరిమన్తఃప్రణయినః
 కియన్తో జహ్వన్తో జగతి మతిమన్తః సురపురీమ్ |
 సముజ్ఘన్త్యో శన్దన్దరలలనాభోగమిహ తు
 ప్రసాదాత్తే మాతర్ద్యయమపి సుఖాదాప్యమనిశమ్ || ౨౬||

కితనే నహీం సంత ప్రేమ సే పర్వతోం మేం తపస్యా కరతే హైం ఔర కితనే నహీం హవన కరతే హుప బుద్ధిమాన్ మురలోక కి ఞ్చాఞ్చ కరతే హుప ఇన సంసార మేం సున్దర లలనాఁం కే భోగ కా పరిత్యాగ కరతే హైం కింతు హే మాతః ! తుష్టూరే ప్రమాద సే యే దోనోం పదార్థ సుఖ సే మాత హో సకతే హైం |

How many saints love to perform penance on the mountains, and how many abandon enjoying the beautiful dalliances in this world with the hope to avoid the demon Mura and reach the abode of the wise Vishnu – the vanquisher of Mura, by the performance of

fire oblations! But hey mother, the desires for the two types of material pleasures can be overcome just by pleasing you. .. 26 ..

సమాలంబ్యాలంబుఃసులలితవిసామోజ్జహసితం
 లసచ్ఛమ్బం కమ్బుప్రణయినీకురమ్బుప్రణమితమ్ |
 వలద్దమ్బోదద్ం భోలిగణయుతశమ్బోరపి పరం
 హారత్వం భోఽమ్బాశు ప్రతను మమ జమ్బాలమఖిలమ్ || ౨౬||

భో అమ్బ ! సమాలంబన కే లిప పర్యాప్త ఔర సుందర ముణాలవాలే అంభోజోం కా జనమేం హాస హై కల్యాణ నే శోభిత భాగ్యశాలీ భక్తసమూహోం నే ప్రణమిత విసృతదంభ కే లియే ప్రచండ వజ్రస్వరూప గణోం నే యుక్త శంకరజీ నే భీ ఉత్తమ జో సూక్ష్మ తుమ్హారా జల హై సో శీఘ్ర మేరే సంపూర్ణ పాప కా నాశ కరే |

Oh Ambe! You provide adequate support with your beauteous providential glittering currents for the ones lacking in prosperity; such fortunate group of your devotees are blessed with well-being. Your prominent thunder bolt like roaring waters are even more powerful than the fierce lightning bearing attendants of Lord Shiva, so please destroy quickly with surgical precision all my sins. .. 27 ..

ప్రయచ్ఛన్త్యాతజ్కం సుతను నను దణ్ణాయుధభృతే
 విలోకస్తీ లోకం ధరణీవతి భక్తాయ సతతమ్ |
 దిశస్తీ కల్యాణం సకలభువనవ్యాపి మహిమే
 నయస్యాఖ్యాం స్వీయామసితసలిలేఽన్వర్ధపదపీమ్ || ౨౭||

హే సుందర శరీరవాలీ గోమతి ! [వజ్రరూపార్థ] నే యమరాజ కే లిప భవ కో దేతీ హుఈ [పృథ్వీరుపార్థ నే] హే ధరణీయుత సంసార కో [దృష్టిరూపార్థ నే] దేఖతీ హుఈ భక్తోం కో కల్యాణ దేతీ హుఈ [దిగ్రూపార్థ నే] హే సకల భువన మేం వ్యాప్త మహిమావాలీ స్వచ్ఛ సలిల నే పూర్ణ తుష్టి అపనే నామ కో అనుగతార్థ కరతీ హో |

[దిగ్పృష్టిదీధితిస్వర్గవజ్రవాగ్వాణ్వారిషు భూమౌ పశౌ చ గోశబ్దః]
 O beautiful-bodied Gomati! You steer your devotees residing on this earth away from Yamaraj's noose with your [form of lightning]. O flowing river on the [surface of the earth], with your ever [watchful gaze] you look after the welfare of your devotees. As your pure waters flow in [many directions] so does remarkable words of your glorious greatness spreads all around this gross world. .. 28 ..

తమస్తోమం రోమోల్లసితమపి సాస్థ్యం నిగలితుం

యదేతత్తైఽచ్చామ్బు త్రిదశతటిసీన్దప్రతినిధి ।
 సమూలం సజ్గాఢం తదిహ మమ పాపద్రుమమహో
 పరీన్యాతం చిత్తే తటమివ ముజ్జన్తు జటిలమ్ ॥ ౨౯ ॥

హే త్రిదశతటిని స్వర్గనదీ రోమోం మేం లగా భీ యహ నిర్మల తుష్టారా జల ఘన జో
 పాపరూపీ అన్ధకార కో భక్షణ కరనే కే లిప చన్ద్రమా కా ప్రతినిధి హై సో చిత్తమేం ఉత్పన్న
 దియే హుప సమూల జటిల మేరే పాపద్రుమ కో తట కీ నాఈ నాశ కరే

Oh divine-shored heavenly river, your holy waters swallow the shadowed sacrilegious
 wickedness very much like the moon devours the inky darkness of the night. The many
 thorny thickets created by my sullied deeds are uprooted from my consciousness by your
 curved banks like the hair is shorn by the arc of the blade of a barber. .. 29 ..

అహో చఞ్చార్షి త్వం చరమపతితవ్రాత్యవలయం
 సముద్ధతుం కర్తుం కుహకమహమేవం దినచయమ్ ।
 వ్యతీతం నో విధో నహి తు తవ మేఽపి ప్రతిపలం
 విధాతుః స్యాదాయుస్తదిదమవసానే స్మరసి మే ॥ ౩౦ ॥

అహో గోమతి ! తుమ అత్యన్త పతిత జాతిమ్యత జనోం కే సమూహ కో ఉద్ధార
 కో నిమిత్త ఔర మేం పాప కరనే కే నిమిత్త భ్రమణ కరతా రహతా హూమ్ । ఇస తరహ
 నిజ ౨ వ్యాపార మేం హమ దోనోం కీ బీతీ ఆయు మాలూమ నహిం హుఈ, నహిం తో
 తుష్టారా ఔర మేరా ప్రతిపల బ్రహ్మ కా ఆయు హో జాతా సో యహ మేరే మరనే బాద
 మాలూమ హోగా ।

Oh, renowned one! You wander around with the intention to uplift the group of most
 degenerate class of people belonging to the lowest caste, while I roam around with the
 intention of committing sin. Since from when both of us have been continuing in our
 respective ventures is not known. If each moment of ours can be cumulatively counted
 then we could possibly obtain the age of Brahma, the creator. All this will be revealed
 consequent to my death. .. 30 ..

కీముక్తాసంయుక్తా పతితజననిస్తారణవిధౌ
 భవత్యంహః సజ్ఘోహరణశరణః కేన చ జనః ।
 అలం శక్యోతక్యైః ప్రకృతిబలమూలో విధిరయం
 తతో దధ్వఃస్వే స్వే జనని నను కర్మణ్యభిరతిమ ॥ ౩౧ ॥

కినకే కథన సే పతిత జనోం కే నిస్తారణ మేం తుమ యుక్త హో ఔర హే భవతి ! కిసనే ప్రేరిత హోకర మనుష్య పాపసమూహోం కే అర్జన కరనే మేం శరణ లేతా హై ఇన విషయ మేం శంకాభయ థా హై యహ విధాన ప్రకృతిబలమూల హై అర్థాత్ స్వాభావిక హై ఇసనే హమ దోనోం నిజ నిజ కర్మ మేం అభిరుచి ధారణ కరోం ।

You dispose away sins of people by whose command and by which ordinance? Who has inspired you, dear becoming one, to dissolve the heaps of sins of those who have taken refuge in you? Without a shred of doubt this ordinance was brought into force strongly based on the rules of the natural law. And so obviously, we each act based on our own separate interests and according to our individual personalities. .. 31 ..

మయస్తః శున్ధత్యా నిరయశతవర్షైలితపయః

ప్రభావర్ధే మాతర్మనుజమనుజాదా అపి గురోః ।

ప్రజన్తస్తల్పాన్తం తదపి పురుహూతశ్రుతపురే

సుఖం తన్వజ్జీనాం కుచకలశగూఢాః శేరత అమీ ॥ 3౨॥

హే మాతః! నరక కే వైకడ్యోం మార్గోం కో జాతే హుప గురుదారగామీ భీ అతపవ మనుష్యరూపీ రాక్షస పవిత్ర కరనేవాలీ ఆపకే జల ప్రభావ సే ఇన్ద్ర కే ప్రసిద్ధ నగర మేం సుఖపూర్వక తన్వాగ్నియోం కే కుచకలశోం మేం భిపే హుప యహ లోగ సోతే హైం యహ అపూర్వ హీ కృపా హై ।

O mother, the hundreds of pathways to hell are paved with your waterways. As the human form of demons pass by these through the gateway of Guru's guidance, your waters sanctify them changing their course towards the land of happiness ruled by Indra. Thus, hiding like babies within this blissful bosom they sleep contentedly by your grace. .. 32 ..

జలజ్ఞ్వలకోధః శ్వసితమిహ తే యస్తనుభృతా-

మలం హృద్యం సద్యో ముషితమివ కుర్వన్ ప్రహరతి ।

మరుల్లోలాలీలాలహరిలతికానాం వ్యతికరా

దహో మాతర్నూనం భవతి స కృతాన్తోఽపి శమనః ॥ 33॥

జల రహా హై జ్యాలా కే సమాన క్రోధ జిసకా ఐసా యమరాజ భీ అర్థాత్ (కృతాన్త) భీ జో కి పాణియోం కే అత్యన్త ప్రియ ప్రాణోం కో చోరీ ఐసా కరతా హుఆ ప్రహార కరతా హై, హే అంబ ! సో భీ వాయు సే లోల హై లీలా జినకీ ఐసీ తుష్టూరీ లహరియోం కే సంసర్గ సే కుతాన్త న హోకర శమన హో జాతా హే, అహో ఆశ్చర్యయుక్త తుష్టూరా జల హై ।

One who is raging with fury like a volcano, such a dogmatic Yamaraj stealthily steals the dearest possession of all - that of life - of those living beings thereby killing them. Hey Ambe! Like the gust of a gently blowing breeze soothes, so does associating with your waves allays the built-up anger of Yamaraj, such are the wonders of your waters. .. 33 ..

ప్రవాహైరమ్భోజప్రసవిని సమాలోకనయుషాం

క్షిపన్వ్యాదుర్దాన్తంవృజిన దలమానన్దనిలయే ।

ధ్రువం మన్యే మాతః శ్రవణబుధితైకస్థితిజషాం

జరీహర్తుం పాపం తవ లహరిమాలాకలకలః ॥ ౩౪॥

హే కమలోం కే పైదా కరనేవాలీ ! మైం యహ మానతా హూం కి ప్రవాహోం కే ద్వారా దేఖనేవాలోం కే దుర్దాన్త పాపదల కో నాశ కరనే వాలీ హో హే ఆనన్దనిలయే ! కేవల శ్రవణమాత్రనే జ్ఞానవాలోం కే పాప హరనే కో యహ తుష్టూరీ లహరియోం కీ మాలాఙం కా కలకల హై ।

O Gomati, your waters are capable of growing lotus flowers! I do earnestly believe that by just looking at your flowing waters any viewer is able to control the unbridled passions coursing through their self. O giver of happiness! Also, just by listening to the babbling currents of yours is like hearing the holy chant with a rosary. For the knowledgeable persons this hymn-like sounds help to successfully quell many of their amorous desires. .. 34 ..

అలమ్భ్యోకో లోకైరపి న ఖలు కైస్త్విః క్రతుభుజా-

మలమ్భ్యోకో లోకైః సుకృతకుకృతాభ్యామిహ పరమ్ ।

వయత్వేవం విద్మో న ఖలు భవతీ యత్ర వహతి

ప్రపఞ్చస్తత్రత్యస్తటినిసముపావర్ణి కవిభిః ॥ ౩౫॥

కిన కి న లోగోం కరకే దేవతాఙం కా పుర నహిం ప్రాప్త కియా గయా ఔర కి న ౨ కరకే నహిం అత్యన్త భయానకభవన జో నరక లోక హై ప్రాప్త కియా గయా ఉసమేం హేతు అపనే ౨ పుణ్య పాప హి హైం పరన్తు హమ తో యహ జానతే హై కి యహ స్వా-నరక కా విభాగ జహం పర ఆప నహిం హే వహిం పర కా కవియోం నే వర్ణన కియా హై ।

By praying to any God, it is possible to reach their abodes, and behaving in a bad manner inevitably makes one to reach the extremely horrifying hellish world. Both these destinations are decided by their respective counterparts of good and bad. This division of good and bad do not matter in the least to you, as you treat all with equal benediction and is described by poets when they are away from you. .. 35 ..

అలం భ్రామం భ్రామం శ్రమితమచలామణ్ణికరే
 వితణ్ణా ఖణ్ణాఙ్గం ప్రతతయమదణ్ణాశ్రయతనుమ్ ।
 కృపాపూర్ణాపాఙ్గైరహితవిషయాసఙ్గపతితం
 పరిష్కణ్ణే కర్తుం జనని జనమేనం నహి పరా ॥ 3౬ ॥

ఖుబ అచ్చీ తరహా ఘూమ-ఘూమ కర పృథ్వీ కో ఇస బ్రహ్మాండ మేం థకే హువ వితణ్ణా
 కా పూర్ణరూప ఔర అహిత విషయోం కే ఆసంగ మేం గిరే హువ అత ఏవం విస్తృత
 యమదణ్ణ కే ఆశ్రయ తనువాలే ఇస జన కో అపనే కర మేం కరనే కో హే మాతః ! తుమ
 నే దూసరా నహిం హై ఇసనే కృపాకటాక్ష కరో ।

Wandering all over the earth, the world-weary ones are entangled in a variety of ways with
 disreputable company and conducting harmful activities. These vast number of people are
 punishable by the edicts of Yamadev, the lord of death. Such is my plight too and I sincerely
 seek from you the only one in this world who is so merciful to save me and grant me shelter
 from my many transgressions. .. 36 ..

భవదారభ్యాహో యదవధి న బుద్ధిస్థితిరభూ-
 దహం శర్మాగారస్తదను విలసత్యమ్భు జగతః ।
 ప్రపణ్ణో చిన్తాభిస్తటిని సహసా జర్జరతనుం
 వరీభర్తుం చాద్య త్వమిహ మిలితాసి ప్రణయతః ॥ 3౭ ॥

జన్మ నే లేకర అబతక కి జ్ఞాన నహిం హుఆ మైం అపనే కో కల్యాణోం కా ఆశ్రయ
 సమర్థుతా థా ఉనకే బాద జబ జ్ఞాన హుఆ ఔర సంసార కా ప్రపంచ అజ్ఞుంభిత హుఆ
 తో శీఘ్ర హీ యహా జన జర్జరతను హుఆ హై ఆజ ఉన జీర్ణ శరీరవాలే జన కో భరణ
 కరనే కో హే అంబ ! తుమ ప్రేమ నే మిలీ హో ।

From birth and until now I felt that I could take refuge in my own self, rely on my own
 abilities. Afterwards when faced by the diverse unpleasant circumstances of the world, I
 rapidly learnt and was shocked to discover my own inadequacies. And you have made good
 these disabilities of this wretched person ever since I have met you, O Ambe, with such
 loving kindness. .. 37 ..

అలం తే వల్గన్తామనవసితవల్గాయత ఇమే
 ముధా దేవ్యో దేవా హరిహరభవానీప్రభృతయః ।
 ముహుః కాలే కాలే విషదమనుభూయామ్భు పుస్త-
 స్తదేతేషామాగామమితకరుణే తే౭ద్య శరణమ్ ॥ ౩౮ ॥

వ్యర్థ హీ హర హరి భవానీ ఆదిక దేవీ దేవతా గర్వ సే భరే రహైం ఔర డీంగ పీటైం కి హమి హై జో హైం కోయోకి ఉనకే కుచ లగామ తో లగీ నహీం హై పరంతు బార ౨ ఇన లోగోం కే శరణ మేం రహకర హే మాతః ! మైంనే విపత్తియోం కా అనుభవ కియా ఇసనే అబ హే అమితకరుణే ! ఇస సమయ మైంనే తుమ్హారీ శరణ లీ హై ।

In vain have many gods and goddesses, like Har, Hari, Bhavani, etc., boasted that due to their grace the various difficulties are reined in and removed. I have tried seeking their protection; however, I am still beset with problems and continue encountering obstacles. That is why as a last resort I have come to you, O immeasurably compassionate one. .. 38 ..

దలత్యామమ్బైషాం త్వయి హి జనతాపం పరిభవా-
 దకూపారే శేతే నిభృత ఇవ విష్ణుః స్మరహరః ।
 అలక్ష్యో లక్ష్మ్యాదహహా నను విక్షిత ఇవ సం-
 వసానః సర్వాశా భ్రమతి మృతభూమిష్వవిరతమ్ ॥ ౩౯ ॥

హే అంబ ! జనకే పాపోం కో విష్ణు ఔర శివ నహీం దూర కర సకే ఉనకే పాపోం కో జబ తుమ దలన కరన కో ఉద్యత హుఈ । తో పరిభవ సే విష్ణు జాకర ఛిపకర సముద్ర మేం సోనే లగే ఔర మహాదేవ లజ్జా సే అలక్ష్య హోకర పాగల కీ నాఈం నంగే శరీర స్మశానోం మేం ఘూమ రహే హైం ।

O mother! Those sins that neither Vishnu nor Shiva could eradicate you so eagerly grind them away and with so much enthusiasm. As a result, ashamed of their failure, first Vishnu hides away by sleeping in the ocean and then Mahadev, naked and crazed with mortification, wanders the graveyards. .. 39 ..

నిరస్యస్త్రీ పాపం సకలమనిరస్యం యదితరై-
 రమూనీశానాదీనశితవలిభోజ్యాన్ స్థితిజషామ్ ।
 త్రపత్యప్యస్తస్త్వం గలితదృఢ దర్పాన్ విదధతీ
 సమాలమృస్వామృ స్వజనమనుకమ్పార్ద్రహృదయే ॥ ౪౦ ॥

జిస పాప కో దూసరా నహీ దూర కర సకతా ఉన పాపోం కో దూర కరతీ హుఈ తుమ ఇన విశ్వాసీ భక్తోం కీ పూజా ఔర భోజనాది స్వీకార కరనేవాలే ఈశానాది కో స్వయం లజ్జా కరతీ హుఈ భీ అహంకారశూన్య కరతీ హో, హే అంబ ! అనుకమ్పా సే ఆద్రహృదయ అపనే- ఇస జన కో గ్రహణ కరో ।

You help your faithful devotees who pray to you and offer many delicious palatable foodstuffs. While you accept these, you at the same time obliterate the sins which no one else is capable to destruct. Those who claim that they are capable but are unable to remove the sins, you humiliate them and make them humble by destroying their ego. O mother with such a soft heart! Please take pity on me and accept my tribute. .. 40 ..

ఉపాలమ్భారమ్భే నిరతమితరేషామవిరతం

నిరాలమ్భే సత్యప్యనవధిమదోద్రేకనిలయమ్ |

తథాప్యూరీకర్తుం జనని జనమేనం పరికర-

ప్రవ్రదీయం వాత్సల్యం ప్రథయతి సమస్తైఃవనితలే || ౪౦||

అన్యోం కీ నిందాపూర్వక భాషణ మేం హమేశా లగే హుయే ఔర ఆలంబ న హోనే పర భీ అఖణ్ణ అహంకార కా గృహరూప ఐనే భీ ఇన జన కో స్వీకార కరనే మేం తుష్టారా యహ పరికర సమస్త భూతల మేం తుష్టారీ వత్సలతా కో ప్రకాశిత కరతా హై |

Many are engaged in baseless blasphemous speech with support from their reinforced concrete like ego. Even to them you do not deny your illuminating presence and accept them unconditionally. On this entire earth there is no one other than you who does this so endearingly and show so much tenderness towards Her devotees, O Gomati. .. 41 ..

ముకున్దోఽప్యాసీనో విపులభవనే భార్గవకృతే

యదస్త్రబ్రహ్మణ్ణ లురతి సహసోదమ్భరనిభమ్ |

సమాకాఙ్క్షీ నిత్యం భవతి యదపాం లక్ష్మణపురే

హారత్వేనః సేనాం మమ తు ఖలు సా కాష్టపులిసీ || ౪౧||

జన ముకున్ద కే ఉదర మేం యహ సమస్త బ్రహ్మణ్ణ సహసా గూలర ఫల కీ భాంతి తోట రహా హై వహ ముకున్ద భార్గవవంశీయ శ్రీప్రయాగనారాయణ కే విపుల మందిర మేం బైలే హువ జన గోమతీ కే జతోం కీ నిరంతర ఆకాంక్షా కరతే హైం వహ లఖనఙ్గి కాఠ కే పులవాలీ గోమతీ మేరే పాపోం కీ సేనా కో దూర కరేం |

The Mukund, in whose stomach the whole universe rolls like a sycamore fruit, that Mukund who is the descendant of the dynasty of Bhargava, sits on the banks of the Gomati river in the opulent temple, known as Shri Prayag Narayana, situated in Lakshmanpur (now Lucknow). His aspiration and constant prayer to your waters is to enable Him to cross over after destroying the army of sins ruthlessly chasing Him by using the wooden bridge that has been built on your river. .. 42 ..

స్ఫురశ్చిన్తామతస్యప్రబలవిషయగ్రాహజటిల-

ప్రథాన్యశ్చాం చఞ్చత్కుహరలహరీపూర్ణమసకృత్ ।

పునీథా నిస్యన్దైరమృతకలకల్లోలజనితై-

ర్జడప్రాయం మాతర్జననదమగమ్యం నిజతయా ॥ ౪౩॥

జనమేం చిన్తారుపీ మతస్య హై ఔర ప్రయల విషయరూపీ గ్రాహ హై జటిల ప్రథా నే నీచే జానేవాలే ఔర జనమేం విఘ్నరూపీ చమకతీ లహరియా వార ౨ పూర్ణ హో రహీ హై బనే జడఃభాష అథ చ జలప్రాయ ఇస జననద కో అపనా జాతీయ జానకర అమృత నే సున్దర కల్లోలోం నే ఉత్పన్న నిస్యన్దోం నే అగమ్య కో పవిత్ర కరో ।

In one whom the shoal of worries, like a school of fish, clamor, such a person is weighed down with unbidden oppressive anxiety. This unhappy state of circumstances develops into a vicious habit like the rising and crashing of waves that are continuously throwing obstacles at regular intervals. Such a person who is completely paralyzed due to the binding chains of abject shackling traits that seem insurmountable is looking forward to being purified by the magnificent nectar gushing forth from your hushed waters. ..43 ..

భుజ్జేశః శేషోఽప్యథ చ గిరిజేశస్త్వవ నుర్తిం

విధాతుం లోకేశః కథమపి న కార్మత్సమగమత్ ।

తదా కోఽహం జన్తుర్జనని జగతీరత్నలతికే

హ్యులఙ్కరీణః స్యామహహ భవతీం స్తోతుమమలే ॥ ౪౪॥

సర్పాధిరాజ శేష ఔర మహాదేవ బ్రహ్మ భీ జస తుష్టూరీ స్తుతి కరనే కో సమర్థ నహీం హై తబ మేం కౌన జన్తు హూం కి హే భూతల మేం రత్నలతారుప మలరహిత తుష్టూరీ స్తుతి కో అలంకరీణ హోఙ్కః ।

When the king of snakes, Shesha or Mahadev or Bramha are incapable of singing your praises adequately, then how can one expect me, an insignificant creature on this earth, to lay a foundation of the many accolades of your gem studded glittering waters that are devoid of any form of impurity? .. 44 ..

జగుప్సంతః పాపాదవనివిరమంతః శ్రుతిధరా

నిలీయన్తే లోకాదవనితలజాతాం భగవతీమ్ ।

అజానానా ఏకే వయమిహ తు కల్పద్రుమశతం

సమం న్యక్కుర్వన్త్యాం త్వయి జననిలీయేమహి ముఖమ్ ॥ ౪౫॥

హే రక్షణ కరనేవాలీ ! వైదిక జన కోఈ ౨ సంసార మేం పాఈ హుఈ ఆపకో న జానతే హుఏ పాప సే అలగ హోతే హుఏ సంసార సే లిపతే హైం హమ తో ఏక దఫే మేం భీ సైకడోం కల్మషోం కో తిరస్కార కరనేవాలీ ఆపమేం హే మాతః ! సుఖ సే లీన హో రహే హైం ।

O protector, the people who are well-versed in the vedas and lead a virtuous life while being wrapped-up in this world of duality are, alas, ignorant about you. We, on the other hands - the dregs of society, who are morally polluted due to the presence of hundreds of deplorable qualities are swathed in happiness, o mother, thanks to your blessings. .. 45 ..

దిశస్తి కామానాం కృదరజతరామజ్గలమయీ-
 మనాహృత్యావద్యా యదిహ కృపణానజ్గకునృపాన్ ।
 సమర్థస్తేఽర్థస్తాం మమ తు ఖలు శూలం బుధవరా-
 వ్రజస్తో లోకేశీం కథమయి న నాథస్తి కుఢియః ॥ ౪౬ ॥

మనోరథోం కో దేనేవాలీ మంగలమయీ ఆపకా అనాదర కరకే నిన్విత పేటూ లోగ యది మూఢ రాజాఓం కో యావతే హైం, తో యాచే పర ముర్ఖే తో శూల యహ హై కి విద్వాన్ లోగ జాతే హుఏ దూసరోం కే యహోం కుబుద్ధి కోఽం నహిం తుష్టి సే యాచనా కరతే హైం ।

O fulfiller of desires, if the offensive greedy people dishonor you and instead pray to foolish kings for removal of their problems, let them be so. However, I fail to understand and sharply speculate over why the learned scholarly people are stupid enough to go to others and not seek refuge in you. .. 46 ..

లసచ్ఛన్దోవన్దాం పరమరమణీయాం గుణగణైః
 రసాలజ్కారాఢ్యాం ధ్ని శతసమేతాం శుచిపదామ్ ।
 సురీతిం సదవర్ణాం విలసదభిధేయాం తవ తనుం
 సుమోలజ్ఞావ్యాభాం సరసకవిక్లృప్తాం కృతిమివ ॥ ౪౭ ॥

జిసమేం ఛన్ద కే సమాన బంధా బంధా హై అన్యత్ర సున్దర జిసమేం ఛన్దోం కా బంధ హై ఔర గుణసమూహా సే పరమరమణీయ-అన్యత్ర మాధుపాది గుణోం సే సున్దర జల కీ శోభా సే పూర్ణ-అన్యత్ర రస శబ్దుంగార ఆది ఔర ఉపమాది అలంకారోం సే ఆఢ్య సైకడోం ధ్వని అర్థాత్ శబ్దోం సే యుక్త అన్యత్ర వ్యంగ్యపూర్ణ పవిత్ర స్థానవాలీ, అన్యత్ర శుద్ధ పదవాలీ, సున్దర రీతి ధారావాలీ, అన్యత్ర సున్దర న్యాసవాలీ, సున్దర వర్ణవాలీ అన్యత్ర సున్దర అక్షరవాలీ, సున్దర నామవాలీ, అన్యత్ర రుచిర అర్థవాలీ లక్ష్య శోభావాలీ, అన్యత్ర లజ్జ్యార్థ సే సున్దర ప్రభావాలీ

హే భగవతి ! తుమ్హారీ తను కో సరస కవి కీ బనాఈ కృతి కే సమాన ప్రణామ కరతా హూమ్ ।

Many poetic verses are strung with a collection of extremely delightful phrases about your various qualities. The verses are adorned with an elixir that is laced with such great sweetness about your most sacred and holy waters that sanctify the several places you come in contact with. The hundreds of melodious sounds, like the many jeweled ornaments, woven in each verse exemplify your wonderful virtues - the way your pure water flows, the many types of your trustworthy currents. The beautiful syllables, alphabets, names, interesting word meanings contained within each verse creates such an august impression about you. Hey Bhagavati, I salute these fascinating poems composed by poets in praise of you. .. 47 ..

కచిత్కజ్జాలీఢోల్లసితవిసినీవృన్దవిలస-

త్తట కల్లోలాత్తం తవ మృగవిహజ్గాదిప్రసృతమ్ ।

పరిచ్ఛన్నం నానామునిజనకదమ్బాజ్కీతమిదం

సమాచక్ష్ణాయాన్మే జనని భవజమ్బాలమఖిలమ్ ॥ ౪౮ ॥

కహీం కహీం కంజోం నే ఉల్లసిత కమలనియోం కే వృన్ద నే విలసిత ఔర లహరోం నే గృహీత మృగ విహంగాది నే వ్యాప్త భాంతి ౨ కే మునిజన సమూహోం నే అంకిత ఔర పూర్ణ హే గోమతి ! తుమ్హారా తట మేరే సంసారిక సంపూర్ణ పాప కో నాశ కరేం ।

Here and there a cluster of lotuses are ecstatically floating over your waters, while a herd of deer are enjoying the lull of your gentle waves. Like these two groups, brethren of monks, pepper your shores, who are completely soaking the all-pervading tranquility cloaking your banks. May your shores eradicate all my worldly sins. .. 48 ..

తవామ్భుః శమ్భ్వాదిత్రిదశగణసమ్భావితమిదం

భృతం భాలే భక్త్యా భవతి భవజాతరిహ న యేః ।

బృహల్లోలాపాజ్జైస్థ చ లసదమ్భోజరుచిహ-

చ్ఛయైరేతైలాభః క ఇహ జనని ప్రాపి జనుషా ॥ ౪౯ ॥

శంభు యాది దేవతాగణోం నే బందిత తుమ్హారా జల సంసార మేం ఆప హుప జిన లోగోం కరకే భక్తి సే భాల పర నహీం ధారణ కియా గయా, బడే బడే చంచల నేత్రవాలే ఔర కమలకీ రుచి హరనేవాలే హాథోం నే యుక్త భీ ఉనలోగోం కరకే జన్మ పాకర హే గోమతి అమ్బు ! క్యా ఫల పాయా గయా కుభ భీ నహీం ।

Lord Shambhu (Shiva) along with the many Gods are bound to remember your great waters. Many people who have come within the proximity of your grand waterways are granted an opportunity. However, their devotion remains untested on the razor-sharp point of a spear and their fickle eyes wander about. Even though their hands hold an irresistible lotus, if they do not revere you, O mother Gomati, what is the point of their birth which is all but in vain! .. 49 ..

ముధా సౌధం ధామ త్వరితమయి మాతర్హతధియా
 విహాయాయాచ్యస్తద్రవిణమదమూఢాః క్షితిభుజః ।
 తదేతత్పాపానామవికలఫలాభోగనిరతం
 నిరీక్ష్యామ్నాశు త్వం శమయ మమ మన్తూనథ శుభే ॥ ౪౦॥

జల్దీనే వ్యర్థ హీ అమృతమయ ధామ ఛోడకర హే మాతః ! ఇతబుద్ధి ముఝసే ధన-మద సే మూహ క్షితిష యాచే గయే । సో ఉన పాపోం కే సంపూర్ణ ఫలోం కే భోగ మేం లగే హుప ముఝే దేఖకర హే శుభే ! మేరే అపరాధోం కో శాన్త కరో ।

Futilely leaving your nectarine abode in haste, hey mother, this intellect of mine was clouded by a foggy haze of the wealth and power of foolish rulers. You are seeing, o mother, those mistakes are bearing fruit I am paying for those presently in full, so I entreat you to forgive me and then pacify my transgressions. .. 50 ..

స్పృహో లోకేనామ్బ క్షణమపి మమానర్వ్యరచిత-
 వ్యథాశోకామ్బోధిబ్రుడితతనుషోవిక్లవభృతః ।
 తదేతత్సంయమ్య ప్రతతలహరీమజ్జులిపుటం
 సమాయాచే మాతఃశిథిలయతమాం సంస్పృతిభిమామ్ ॥ ౪౧॥

హే అమ్బ ! ముఝే ఇస సంసార సే అథ బిలకుల ప్రేమ నహిం హై ఇససే అమూల్య హృదయ ప్రియవస్తు కే నాశ సే శోకరూపీ సాగర మేం జిసకా శరీర బూఢో హై ఔర హర వక్త వ్యాకులతా సే పూర్ణ ఇస జన కీ సంస్పృతి కో ఆర్ధాత సంసారబద్ధన కో శిథిల కరో యహి హాథ జోడో ప్రార్థనా కర రహో హూమ్ ।

Dear mother, I have no love remaining for this world anymore. My aged body is aware of my irreplaceable invaluable heart which is drowned in this grief-stricken ocean and every moment is filled with great anxiety. With folded hands my prayer to you is to mend these tendencies of mine and, thereby, relax my worldly bondages. .. 51 ..

లభేదర్థీ స్వార్థం సుతమపి సుతార్థీ స్తుతిమిమా-

మయీధానః శత్రూన్ జయతి విజయార్థీ ప్రతిదినమ్ ।

కృతం వ్యక్త్యా సిద్ధిం దిశతి నహి కాఙ్కామియమహో

భువం ప్రాప్తాం శశ్వద్ధజత నను రే కల్పలతికామ్ ॥ ౫౨ ॥

ఇస స్తుతి కో ప్రతిదిన పథనే వాలా యది ధనార్థీ హై తో ధన కో ఔర సుతార్థీ సుత కో ప్రాప్త హోతా హై । విజయార్థీ శత్రువోం కో జీతతా హై ప్రకాశ కరనా వ్యర్థ హై యహ కౌన కౌన సిద్ధి కో నహీం దేతీ, రే జనో ! పృథ్వీతల కో ప్రాప్త ఇస కల్పలతారూపీ గోమతీ కా సేవన కరో ।

Any person who listens to this hymn daily, if has been poverty-stricken will gain wealth, if has been suffering infamy will get good name and fame, if has been facing defeat will taste victory and be able to conquer enemies. It is useless to go on this way because it is insufficient to throw light on the many numerous powers granted. How many more should I enumerate, o reader? For on the surface of this earth just sipping the holy waters of this eternally winding Gomati river bestows perfections untold. .. 52 ..

వాచామీశ్వరగీయమానచరితశ్రీమౌలిలాలాయితా-

మోఙ్జద్యస్వస్వసమానపాదయుగులశ్రీమాధవస్యాత్మభూః ।

శబ్దార్థాగమమజ్ఞుకుజ్ఞువిలసచ్ఛాస్త్రాస్త్రారణ్యక-

వ్యాసజైకపరాయణశ్రుతిగృహాశాయీ సుధీ కేసరీ ॥ ౫౩ ॥

శ్రీసౌమిత్రిపురస్థభార్గవమణిశ్రీవిష్ణునారాయణ-

చక్రచాచయసమాశ్రితఃప్రతిదినంశ్రీచన్ద్రకేతుః కవిః ।

ఆన్తేవాసిగణాగ్ర్యసజ్ఞుపణితస్తుత్యాజ్ఞీకజ్ఞాద్వయీ

లీలాఖేలతయైవగోమతినదీస్తోత్రంవ్యనేషీదితిమ్ ॥ ౫౪ ॥

బృహస్పతి సే గీయమాన హై చరిత జనకా ఔర లక్ష్మీ మౌలి ద్వారా జనకే కమల సదృశ చరణ యుగల కో చాహతీ హై ఐనే శ్రీ పండిత ప్రవర మాధవరామోం కా పుత్ర-వ్యాకరణ సాహిత్యరూపీ జనమేం కుజ్ఞు హై ఐనే అన్య శాస్త్రరూపీ అరణ్య కే వ్యాసంగ మేం యుక్త వేదరూపీ గుహా మేం సోనేవాలా విద్యత్యేష్ట లఖనఊ కే భార్గోం మేం మణి సహాశ శ్రీవిష్ణునారాయణ కీ ఛత్రఛాయా మేం ఆశ్రిత ఔర అనేక ఉత్తమ ౨ శిష్యసమూహ సే పూజ్య జనకే చరణ స్తుత్య హైం ఐనే చన్ద్ర కేతు కవి నే వినా పరిశ్రమ కే ఇస గోమతీ స్తోత్ర కో నిర్మిత కియా ।

Shri Pandit Pravar Madhavram's son, who is instilled with a character akin to Brihaspati and who is touched by the pair of auspicious lotus feet of Mother Lakshmi has created this

poetical literary work that follows the many edicts of grammar. Many eminent scholars of Lakshmanpur (now Lucknow) who slumber in caves produce many scientifically adapted works that explain the divine laws. From amongst them this person is a gem who has happily been enjoying the umbrella shaped aegis of Lord Vishnunarayan. This honorable dignitary who is revered by many excellent disciples and whose feet are eulogized; such a Chandra Ketu poet composed this Gomati Hymn without any effort whatsoever. .. 53-54 ..

శ్రీచన్ద్రకేతుకవినా రచితస్తవం యః

ప్రాతః పఠేదిహ తథేఽథతదమ్ముమగ్నః ।

సర్వేషిత్వార్థవలయం కలయాఞ్చితశ్రీ-

స్తస్మై దిశత్యవిరతం నను గోమతీయమ్ ॥ ౫౫ ॥

చన్ద్రకేతుకవి కృత ఇస గోమతీ స్తోత్ర కో తట పర యా జల మేం జో మనుష్య పథేగా ఉసకో కలాఁం సే అంచిత శ్రీగోమతీ సబ ఇప్పిత సమూహోం కో దేవైగీ ।

Whosoever reads this Gomati Stotra composed by the poet Chandraketu either on the shore or in the water will become well-versed in the different types of arts by the grace of Shri Gomati. .. 55 ..

మాసదయం ప్రతిదినం పులినాసనస్స-

శ్చాత్రో యది స్తవమిదం పఠతి ప్రభాతే ।

సారస్వత స్ఫురతి ధామ కిమప్యలం య

స్వాస్తం ప్రసాదయతి రఙ్జయతి త్రిలోకీమ్ ॥ ౫౬ ॥

యది ఛాత్ర ప్రాతఃకాల తట పర ప్రతిదిన దో మాస ఇస స్తోత్ర కో పథే, తో సబ విదయాఁం కా స్ఫురణ హో ఔర సంసార కే సబ లోగ ఉససే ప్రసన్న హోం-అర్ధాత్ వశిభూత హో ।

If a student daily at dawn for a period of two months reads this Hymn dedicated to Gomati, the student will be enlightened by the spark of knowledge, and everybody will be easily swayed by his pleasant personality. .. 56 ..

కేనాప్యకథ్యశోకేన ప్రేరితేన దినాత్యయే ।

వ్యధాయ న తు పాణ్డిత్యదర్శనాయ స్తుతిర్మయా ॥ ౫౭ ॥

కీసి అకథనీయ శోక సే దిన బితానే మేం ప్రేరిత మేరే ద్వారా యహ స్తుతి బనాఁకః గఁకః హై పాండిత్య దిఖలానే కో నహీం ।

I have composed this Hymn inspired during the days of unspeakable grief and not for demonstrating my academic erudition. .. 57 ..

క్వ శోకార్త మనః క్వేదమావహిత్యప్రకల్పనమ్ ।

తత్క్షమధ్వమహో ధీరా విషమే సముపస్థితే ॥ ౫౮ ॥

కహం శోకార్త మన ఔర కహం చితైకాగ్రతాసాధ్య కల్పనా తదపి హే ధీర ! విషమ ఉపస్థితి
మేం ఆప లోగోం కో క్షమా కరనా ఉచిత హై ।

Where is this sorrowful mind and where is the focus of this mind fortified with imagination?
However, oh patient and courageous one, under these strange circumstances it befits you to
forgive these people. .. 58 ..

మాత్సర్య సమనుత్పృజ్య పరదోషైకదృష్టయః ।

స్మయన్తాన్వేన కిన్వైతే హసన్తి పితరం స్వకమ్ ॥ ౫౯ ॥

అభిమానితా కో న ఛోడః పరకే దోష దేఖనాహి జినకీ దృష్టి కా ముఖ్య కార్య హై వహ
హంసేం క్యా వే అపనే బాప కో భీ నహీం హై హంసతే ।

Holding on to their pride many people incessantly find fault in others which is their main
work. Even they dare not snicker at me! For would they have the audacity to laugh at their
own father? .. 59 ..

నైషావర్ణి క్వచిత్పూర్వైర్మహాకవిభిరుత్తమా ।

గోమతీతి మయా దృష్టిర్మూఢాయాహ ప్రయత్నతః ॥ ౬౦ ॥

మహాకవియోం నే జో పూర్వ హువ హైం ఇన ఉత్తమ గోమతీ కా వర్ణన నహీం కియా
ఇనసే యత్న సే మైంనే ఇన పర దృష్టి డాలీ హై ।

Great poets in days yore have not described the excellent Gomati and my diligent attempt
is to make amends for this oversight. .. 60 ..

మాస్తు సాహిత్యసౌందర్యవర్ణనేహ పరం త్వియమ్ ।

శబ్దితా గోమతీనామ్నా దిశత్యవిరతం సుఖమ్ ॥ ౬౧ ॥

ఇన స్తుతి మేం సాహిత్యక సౌందర్య న హోం పరంతు గోమతీ నామ సే కీర్తి తో యహ
హమేశా సుఖ కో దేతీ హై ।

This Hymn may not have literary beauty, but the words will most certainly grant happiness
in the name Gomati. .. 61 ..

ఇతి గోమతీలహరీ సమాప్తా ।

Thus, endeth the Ode to Gomati

అన్వయాదిక ముల్లజ్ఞ్య శబ్దార్థాన్కానపి ద్రువమ్ ।
భావావలంబిణీ టీకా వైషా క్లృప్తా విశేషతః ॥ ౧॥

This syntactical work is sourced and deciphered firmly adhering to the meaning of the words and is composed specifically on the emotional commentary given.

భక్తానాం పఠతామేషా యది స్వాదుపకారిణీ ।
గోమతీకృపయా తేనోత్ఫలం మన్యామహే శ్రయమ్ ॥ ౨॥

The devotee who studies these sprinkling of verses with veritable enjoyment will by the grace of Gomati revel rewardingly in the shelter provided.

ఇతి శ్రీగోమతీలహరీటీకా భావావలంబిణీ సమాప్తా ।

Thus, endeth the commentary of the emotion-filled Ode to Gomati

Encoded and proofread Mandar Mali

English translation by Preeti N Bhandare pnbhandare at gmail.com

——
gomatllaharI with Hindi and English Translation
pdf was typeset on November 22, 2022

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

